

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Кафедра економічної кібернетики

Методичні рекомендації
до виконання дипломних робіт для студентів спеціальності
051 Економіка (Економічна кібернетика)
освітнього рівня «магістр»

Івано-Франківськ - 2022

Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт для студентів спеціальності 051 Економіка (Економічна кібернетика) освітнього рівня «магістр» / Укладачі: Дмитришин Л.І., Судук Н.В. – Івано-Франківськ: 2022. – 52 с.

Рецензенти:

Благун І.С. – декан економічного факультету, професор кафедри економічної кібернетики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор економічних наук;

Гнатюк Т.М. – доцент кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат економічних наук.

Затверджено на засіданні Вченої ради економічного факультету.

Протокол № ____ від _____ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні положення.....	5
1.1. Мета і завдання дипломної роботи.....	5
1.2. Основні вимоги до дипломних робіт.....	6
1.3. Структура дипломної роботи	7
1.4. Вимоги до змісту дипломної роботи.....	7
2. Етапи виконання дипломної роботи.....	13
2.1. Визначення напрямку дослідження.....	13
2.2. Вибір і затвердження теми, плану дипломної роботи та індивідуального завдання.....	13
2.3. Проведення досліджень і написання роботи.....	14
3. Правила оформлення, підготовка до захисту та пропозиції оцінювання ДР.....	16
3.1. Загальні вимоги до оформлення ДР.....	16
3.2. Підготовка до захисту ДР.....	27
3.3. Критерії оцінювання ДР роботи.....	30
Додатки.....	33

ВСТУП

Дипломна робота (ДР) – це самостійна дослідницька кваліфікаційна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки за відповідною спеціальністю, і є формою контролю набутих у процесі навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов’язків.

Виконуючи ДР, студент має засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану і оптимальної структури, роботи з літературними джерелами та статистичною інформацією, аналізу та оцінки різних аспектів діяльності організації, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

Дані методичні рекомендації підготовлені для надання методичної допомоги здобувачам освітнього рівня «магістр» спеціальності 051 Економіка (Економічна кібернетика).

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета і завдання дипломної роботи

ДР повинна містити глибоке теоретичне осмислення актуальної проблеми, а також обґрунтований варіант практичного її розв'язання, виконаний на основі ретельно проведеного аналізу діяльності конкретної організації-замовника (бази практики). Дипломна робота повинна містити постановку відповідної мети та завдань, методику дослідження проблеми, отримані результати, їх аналіз та висновки.

Метою підготовки ДР є поглиблення студентом теоретичних і практичних знань з обраного напрямку спеціалізації, вироблення умінь застосовувати їх при вирішенні конкретних практичних завдань; глибоке осмислення професійної проблеми; комплексне оволодіння матеріалом, методами наукового дослідження; сприяння пошуку сучасних наукових досягнень у певній сфері та уміння їх самостійно застосовувати при вирішенні прикладних питань; визначення ступеня підготовки випускника до практичного застосування теоретичних знань при розробці інноваційних пропозицій у певній галузі чи сферах економічної діяльності та прийняття відповідних управлінських рішень.

Основними завданнями дипломної роботи є:

- поглиблення та узагальнення теоретико-методичних засад з обраного напрямку дослідження;
- проведення всебічного вивчення практичного матеріалу;
- розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- обґрунтування запропонованих рішень;
- підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передають основний зміст роботи та пропозиції автора, з подальшим їх публічним захистом.

Робота має демонструвати рівень фахової підготовленості її автора до професійної діяльності, а саме:

- ступінь оволодіння теоретичними засадами у певній сфері діяльності (галузі економіки);
- вміння узагальнювати та аналізувати наукові джерела і фактичні, зокрема статистичні й адміністративні дані;

- уміння працювати з нормативно-правовими актами;
- здатність використовувати сучасні методики дослідження, напрацьовані у галузях знань (соціологія, економіка, право, політологія, державне управління та ін.) та сучасні інформаційні технології;
- здатність до забезпечення інноваційної діяльності в процесі виконання своїх професійних (функціональних) обов'язків;
- готовність здійснювати дії щодо розвитку (або сприяння розвитку) всіх сфер життєдіяльності людини.

1.2. Основні вимоги до дипломної роботи

Дипломна робота як кваліфікаційна робота повинна бути актуальною, містити елементи наукової новизни, бути виконана відповідно до сучасних досягнень науки, вдало поєднувати елементи теоретичних досліджень та практичної складової, відповідати науковим дослідженням кафедри економічної кібернетики.

Наукова новизна одержаних результатів повинна характеризувати особистий внесок автора у вирішення досліджуваної проблеми. Наукова новизна може виявлятися в теоретичних положеннях, які вперше сформульовано і змістовно обґрунтовано; методичних рекомендаціях, які впроваджено у практику і які спричиняють суттєвий вплив на досягнення нових результатів. У дипломній роботі необхідно подати відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати.

Апробація результатів роботи. Обов'язковою умовою допуску дипломної роботи ОР магістр до захисту є як мінімум одна публікація результатів дослідження у фаховому виданні категорії Б. Також вітається участь в науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, де оприлюднено результати дослідження, що викладені в дипломній роботі.

Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності. Відповідно до Положення про запобігання та виявлення плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника кваліфікаційні роботи ОР «магістр» підлягають обов'язковій перевірці на академічний плагіат. Текст остаточного варіанту ДР, підтверджений науковим керівником, має бути поданий

на кафедрі у роздрукованому та електронному форматі не пізніше, ніж за 20 календарних днів до захисту. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки. Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту.

Вимоги до оформлення ДР. Дипломну роботу на здобуття освітнього рівня «магістр» необхідно оформлювати відповідно до державного стандарту України. З огляду на високі вимоги нормативних документів необхідно неухильно дотримуватися порядку подання текстового матеріалу, таблиць, формул та ілюстрацій, а також правил оформлення ДР.

Назва ДР повинна бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження, його завершеність.

При написанні ДР студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали, або окремі результати.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело ДР знімається з розгляду рішенням кафедри, незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

У ДР необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

ДР подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

1.3. Структура дипломної роботи

ДР як оригінальне теоретично-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність.

ДР повинна містити:

- титульний аркуш;
- індивідуальне завдання;
- відгук наукового керівника;

- зовнішні рецензії;
- реферат;
- довідка про впровадження;
- анотація;
- зміст;
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основну частину:
 - перший розділ (включаючи висновки з першого розділу);
 - другий розділ (включаючи висновки з другого розділу);
 - третій розділ (включаючи висновки з третього розділу);
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

1.4. Вимоги до змісту дипломної роботи

Титульний аркуш ДР містить (додаток А):

- найменування вищого навчального закладу, де виконана ДР;
- назву факультету;
- назву кафедри;
- тему ДР;
- освітній рівень, на який претендує здобувач;
- найменування спеціальності;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові наукового керівника;
- відомості про рецензентів;
- місто і рік захисту роботи.

Індивідуальне завдання (додаток Б) видається керівником дипломної роботи. В ньому визначено план роботи, напрямки, завдання і терміни виконання.

Відгук наукового керівника (додаток В) розкриває основні досягнення та недоліки роботи.

Зовнішня рецензія (додаток Д) відображає відгук базового підприємства про дану роботу.

Реферат (додаток Е) виконується на заключному етапі написання ДР перед поданням її до захисту. Призначення реферату – ознайомлення членів ЕК з методикою дослідження, фактичними результатами й основними висновками ДР.

Реферат (обсяг 1 сторінка) має розкривати зміст ДР (в дуже стислій формі сутність роботи за розділами), в ньому не повинно бути надмірних подробиць, а також інформації, якої немає в ДР.

В рефераті, необхідно вказати загальний обсяг роботи, кількість таблиць, рисунків, ключові поняття.

Довідка про впровадження має засвідчувати про використання розробок магістра в обліковій практиці підприємства.

Анотація – включає: тему магістерської роботи, коротко, що зроблено, ключові слова.

Зміст (додаток Ж) подають на початку ДР. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури та ін.

Зміст ДР може займати 1-1,5 сторінки. В ньому записуються назви всіх розділів і підрозділів (параграфів) із зазначенням початкових сторінок. Зміст роботи має відображати суть теми, її складність та логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Вступ (додаток И) (обсяг – 3-5 с.) окреслює наукове обґрунтування актуальності і значення обраної теми; формулюються мета, завдання, предмет і об'єкти дослідження; наводиться перелік застосованих методів дослідження. Розкривається сутність теми, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження, теоретична та практична значущість, структура дипломної роботи, характеристика базового підприємства.

Загальну характеристику ДР подають в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи.

Мета і завдання дослідження

Формулюють мету роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як “Дослідження...”, “Вивчення...”, оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об’єкт дослідження — це процес або явище, що обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об’єкта.

Об’єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об’єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему ДР, визначеної на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Практичне значення одержаних результатів

У ДР треба подати відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати.

Основна частина ДР (додаток К, Л) складається з розділів, підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу передуює передмова з коротким описом вибраного напрямку й обґрунтуванням застосованих методів досліджень.

У кінці кожного розділу формулюють висновки.

У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою та вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- експериментальну частину та методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні та практичні дослідження;

– аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Загальний обсяг огляду та цитування літератури не повинен перевищувати 20 % обсягу основної частини ДР.

Перший розділ (обсяг – 25-30 с.) структурно складається з 3-4 підрозділів. У ньому слід розкрити стан теоретичних напрацювань та нормативного забезпечення з обраної теми, проаналізувати існуючі різноманітні погляди на ті чи інші аспекти, виявити питання, які потребують розв’язання в теоретичному, методичному та прикладному плані.

У *другому розділі* (обсяг – 20-25 с.) структурно вміщує 3-4 підрозділи. Важливе місце в даному розділі посідає аналіз визначених об’єктів. Автор має продемонструвати свою обізнаність з методами аналізу і на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найпридатнішого для обраного напрямку дослідження.

Однією з ознак високої якості дипломної роботи є застосування економіко-математичних методів та інформаційних систем, інформаційних технологій як під час аналізу, так і при обґрунтуванні запропонованих заходів.

Всі частини дипломної роботи необхідно органічно пов’язати між собою: теоретичні та методичні положення мають бути відправними моментами для аналізу. Структура та зміст розділів визначаються метою і завданнями, конкретними потребами розробки тих чи інших питань теми для даного об’єкта (підприємства, організації, установи тощо).

Кожний з розділів дипломної роботи залежно від обсягу матеріалу, що викладається, може складатися з декількох параграфів (як правило, 3-4 параграфи).

Третій розділ (обсяг – 25-30 с.) має бути викладені методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки. Студент повинен провести ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваного об’єкту виключно на матеріалах конкретного підприємства (установи, організації тощо).

У цьому розділі можна виділити 3-5 відносно самостійних підрозділів, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності об’єкта дослідження.

Розділ повинен бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображають відповідні результати

діяльності підприємства (установи, організації тощо) за останніх 3-5 років.

Слід чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що одержано з документів підприємства (установи, організації тощо), а які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, опитувань тощо. Розділ завершується оцінкою одержаних результатів.

За результати розрахунків та зроблені на цій основі висновки відповідальність несе студент – автор дипломної роботи.

Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

Висновки (додаток М) є завершальною частиною ДР. Вони містять стислий виклад актуальності теми, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу, а також пропозицій автора. Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати уявлення про ступінь реалізації автором дипломної роботи поставленої мети і завдань. Обсяг висновків – 5-7 с.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Список використаної літератури (додаток Н), що додається до дипломної роботи, складається в наступному порядку:

Перший варіант: список використаних літературних джерел можна розміщувати в порядку посилання на них.

Другий варіант: наводяться у списку в алфавітному порядку.

Як правило, правильна бібліографічна характеристика наводиться в книгах на звороті титульного аркуша.

Додатки використовуються для повноти сприйняття викладеного в роботі матеріалу.

До них вносяться допоміжні матеріали:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм розв’язання задач з використанням комп’ютерних технологій, розроблених у ДР;

— допоміжні ілюстрації.

У додатки виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм таблиць.

РОЗДІЛ II. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

2.1. Визначення напрямку дослідження

Графік виконання дипломної роботи затверджується на початку навчального року, контролюється науковим керівником і кафедрою. За порушення графіка студент може бути недопущений до захисту ДР.

Визначення напрямку дослідження здійснюється виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри, замовлень підприємств тощо. Вибираючи напрям дослідження, доцільно користуватися запропонованим переліком тем, який може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

2.2. Вибір і затвердження теми, плану дипломної роботи та індивідуального завдання

Тема дипломної роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки і господарської практики.

Студент користується тематикою ДР, яку розробляє і щорічно переглядає кафедра.

Обираючи тему, слід урахувати її актуальність для організації, можливість одержання відповідних матеріалів (планових, звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання. Також студенту надається право запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням її дослідження, тоді тема роботи має бути погоджена як з випускною кафедрою, так і з організацією, на матеріалах якої вона буде виконуватися.

Пропозиції щодо вибору теми ДР студент спочатку обговорює з науковим керівником від кафедри.

За поданням наукових керівників кафедра розглядає пропозиції студентів і після їх схвалення готує проект відповідного наказу.

Виконання дипломної роботи на абстрактну тему без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність конкретної організації, не допускається.

Обов'язковою вимогою до дипломної роботи є її корисність і практична цінність. ДР має бути написана на матеріалах конкретної організації.

Студенти проходять переддипломну практику за направленнями випускної кафедри. Матеріали для аналітичної частини роботи вони одержують за місцем практики.

Закріплення за студентом теми дипломної роботи оформлюється наказом ректора. Цим самим наказом призначаються наукові керівники дипломних робіт.

Забороняється змінювати тему ДР після затвердження її наказом ректора.

Обов'язками наукових керівників є:

- консультування студентів з питань вибору теми роботи, погодження плану, рекомендації спеціальної літератури;
- видача студентові завдання на ДР із зазначенням термінів виконання кожного розділу;
- контроль за дотриманням студентом регламенту підготовки ДР;
- контроль якості дипломної роботи;
- підготовка відгуку про ДР з ґрунтовною характеристикою її якості відповідно до структури критеріїв оцінки.

2.3. Проведення досліджень і написання роботи

План ДР повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин.

При розробці та обговоренні плану дослідження необхідно скласти поетапний календарний план написання дипломної роботи згідно із затвердженим регламентом. Невиконання графіка та відхилення від регламенту є підставою для недопущення студента до захисту дипломної роботи.

Головним завданням є написання ДР відповідно до затверджених теми та плану. Студент має ґрунтовно ознайомитись з теоретичними засадами обраної теми на підставі аналізу літературних джерел, узагальнити існуючі підходи та обґрунтувати методичний фундамент своїх досліджень. Робота з літературними джерелами ведеться паралельно з дослідженнями на підприємстві, окремі аспекти дипломної роботи можуть уточнюватися або коригуватися.

РОЗДІЛ III. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ, ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДР

3.1. Загальні вимоги до оформлення ДР

Оформлення дипломної роботи повинно відповідати вимогам щодо оформлення друкованих робіт. Текст роботи повинен бути надрукованим в текстовому редакторі MS Word, при цьому файл називається прізвищем автора латинськими буквами із вказівкою на версію MS Word. Рекомендований обсяг дипломної роботи становить 80-100 сторінок комп'ютерного набору.

Робота повинна бути надрукована на одній стороні аркуша А4 – 14 кеглем через 1,5 інтервали, бажано на лазерному принтері (шрифт – Times New Roman), обов'язково з електронним варіантом (компакт-диск).

Береги полів, мм:

верхнє і нижнє – 20;

ліве – 30;

праве – 10;

абзацний відступ – 1,25.

Зверніть увагу:

1. При розкритті тексту матеріалу необхідно використовувати:

– при цитуванні – тільки такий символ "...”;

– (– тире) у якості маркера (при переліку певних даних), а не інші символи (•),(—),(-) тощо.

2. Застосовувати комбінацію клавіш (shift+ctrl+пропуск) у випадках: роки (2019 р.); відсотки (45 %); ім'я, по батькові та прізвища (І. В. Гордяк); двокрапки у списку літератури (:); між цифрами у квадратних дужках [8, с. 115].

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин ДР: “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами

(крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розбивку в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

ДР починається з титульного аркуша, який виконується за формою (додаток А).

У змісті зазначають початкові сторінки кожного розділу і параграфа. Назви розділів і параграфів у змісті й тексті мають бути однаковими. Реферат, відгук наукового керівника і зовнішню рецензію не нумерують.

Розділи, підрозділи, пункти й підпункти слід нумерувати арабськими цифрами та друкувати з абзацним відступом.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах усього тексту за винятком додатків (1, 2, 3 і т. ін.).

Номер підрозділу або пункту включає номер розділу і порядковий номер підрозділу або пункту, відокремлені крапкою (1.1, 1.2).

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам.

Кожну структурну частину ДР треба починати з нової сторінки. До загального обсягу ДР не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів ДР підлягають суцільній нумерації.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою ДР є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок ДР. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини ДР, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини нумерують звичайним чином.

Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати:

“1. ВСТУП” або “Розділ 6. ВИСНОВКИ”. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: “1.3.2.” (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова “Примітка” ставлять крапку.

Ілюструють ДР, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов’язаних із другорядними деталями тексту, запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в ДР безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках ДР, включають до загальної

нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом “Рис.”, “Мал.” і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під рисунковий підпис).

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом “Рис.” (“Мал.”);
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, що виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Приклад:

Рис. 1.4. Показники росту тарифів на газ:

- 1 – населення;
- 2 – бюджетні організації;
- 3 – теплокомуненерго.

Основними видами ілюстративного матеріалу в ДР є: рисунок, схема, діаграма, графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов’язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках “(рис. 3.1)” або зворот типу: “... як це видно з рис. 3.1” або “... як це показано на рис. 3.1”.

Таблиці, як правило, повинні містити цифровий матеріал. Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують симетрично до тексту. Назву і слово “*Таблиця*” починають з великої літери. Назву наводять жирним шрифтом.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “*Таблиця*” із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад:

“*Таблиця 1.2.*” (друга таблиця першого розділу).

Якщо в розділі ДР одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “*Таблиця*” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова “*Продовж. табл.*” і вказують номер таблиці, наприклад: “*Продовж. табл.1.2.*”. За логікою побудови таблиці її логічний суб’єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику, головці, чи в них обох, а не у прографці; логічний предикат, або присудок, таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у прографці, а не в головці чи боковику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці мусить бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф,

одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які стосуються до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися: неоднорідні – посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою від 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку ДР або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому – боковик. Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

У формулі як символи фізичних величин слід оформляти у відповідності встановленим стандартам або іншим документам.

Пояснення символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули, якщо вони не пояснювалися в тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою.

Формули, що подаються одна за одною і не розділені текстом, відокремлюють комою.

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил.

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить не менше одного рядка.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять після знака рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в подальшому тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формулу взято в рамку, то її номер записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині групи формул і спрямоване в бік номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні ДР студент повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в ДР, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в ДР.

Посилання в тексті ДР на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "... у працях [1-7]...".

Коли в тексті ДР необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад:

Цитата в тексті: “... зважаючи на пріоритет, що надається міжнародним стандартам [8, с. 44]”.

Посилання на ілюстрації ДР вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: “рис. 1.2”.

Посилання на формули ДР вказують порядковим номером формули в круглих дужках, наприклад: “... у формулі (2.1)”.

На всі таблиці необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: “...у табл. 1.2”.

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово “дивись”, наприклад: “див. табл. 1.3”.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи того друкованого твору слід наводити *цитати*. Етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз “так званий”;

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

– якщо необхідно виявити ставлення автора ДР до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

Додатки. У разі повного використання літер української та латинської абеток допускається позначення додатків арабськими цифрами.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі в середині сторінки слова “Додаток” і його позначенням. Додаток повинен мати заголовок, який друкують симетрично відносно тексту з великої літери окремим рядком.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти.

Запозичена з літературних чи статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов’язкових посилань (у квадратних дужках) на порядковий номер джерела у списку використаної літератури та номери сторінок, з яких узято інформацію.

Матеріал, що доповнює положення стандарту, допускається розміщувати в додатках. Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, розрахунки, опис алгоритмів і програм задач, що розв’язуються на ЕОМ, і т. ін.

Додатки можуть бути обов’язковими та інформаційними. Інформаційні додатки можуть бути рекомендованого або довідкового характеру.

Додатки оформлюють як продовження ДР на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках ДР, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово “Додаток _” і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер *Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь*, наприклад: додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А. 1) – перша формула додатка А. Дипломну роботу опрацюють у тверду обкладинку.

3.2. Підготовка до захисту ДР

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подавати дипломну роботу науковому керівникові на першу перевірку частинами у встановлені терміни. У разі недодержання студентом календарного графіка виконання ДР керівник магістерської програми, за поданням наукового керівника дипломної роботи, має право звернутися до ректора з пропозицією відрахувати студента з магістратури як такого, що не виконує навчальний план.

Після завершення написання роботи студент подає дипломну роботу науковому керівникові для одержання від нього письмового відгуку з оцінкою дипломного дослідження. Зразок структури змісту відгуку наукового керівника наведено в додатку В.

Магістерська дипломна робота, підписана автором, з письмовим відгуком наукового керівника подається керівникові магістерської програми (завідувачу випускаючої кафедри).

Керівник магістерської програми вирішує питання про допуск студента до захисту, роблячи відповідний запис на титульному аркуші дипломної роботи.

У разі невідповідності магістерської дипломної роботи вимогам даних рекомендацій керівник ДР може не допустити студента до захисту дипломної роботи.

Рішення керівника магістерської програми щодо недопущення студента до захисту має бути затверджене на засіданні кафедри.

Якщо студент допущений до захисту магістерської дипломної роботи, кафедра видає йому направлення до рецензента. Зовнішню рецензію на ДР може

зробити висококваліфікований фахівець, який спеціалізується на розв'язанні проблем, споріднених з темою роботи.

Зовнішня рецензія має містити ґрунтовний аналіз і диференційовану оцінку якості магістерської дипломної роботи. Зразок структури рецензії вміщено в додатку Д.

Порядок захисту ДР встановлюється “Положенням про державні екзаменаційні комісії”.

Виконану та оформлену згідно з вимогами дипломну роботу студент подає на розгляд науковому керівнику, який пише відгук на неї, де відображає її теоретичний рівень, глибину проведених досліджень, доцільність рекомендацій, їх обґрунтованість, відмічає елементи новизни та підготовленість студента до самостійної роботи за фахом (додаток В).

Студент готує до захисту ДР реферат та ілюстративний матеріал для ілюстрації основних положень дипломної роботи (демонстраційні таблиці, схеми, графіки, діаграми, рисунки). Їх виконують на креслярському папері (2 аркушах), або подають їх ксерокопії (по примірнику для кожного з членів Екзаменаційної комісії).

Дипломна робота разом з відгуком керівника (демонстраційними таблицями, схемами тощо) подається студентом на відповідну кафедру, яка вирішує питання про допущення її до захисту.

За поданням кафедри визначається зовнішній рецензент дипломної роботи з числа висококваліфікованих спеціалістів. На вимогу зовнішнього рецензента студент зобов'язаний подати необхідні пояснення стосовно усіх питань дипломної роботи.

Рецензія на дипломну роботу, підписана рецензентом та завірена печаткою підприємства, подається не пізніше ніж за 7 днів до захисту. В ній визначаються відповідність змісту роботи обраній темі, повнота вирішення поставлених питань, наявність матеріалів власних спостережень, реальність і практична цінність розроблених заходів тощо (додаток Д). Без зовнішньої рецензії дипломна робота до захисту не допускається.

Захист дипломної роботи здійснюється студентом перед Екзаменаційною комісією (ЕК) на відкритому засіданні. Тези доповіді студент готує заздалегідь. У

доповіді студенту слід розкрити актуальність обраної теми, дати характеристику об'єкта і предмета дослідження та доповісти про отримані результати, основні висновки і пропозиції, які він сформував під час дослідження обраної теми. Під час доповіді необхідно звертати увагу членів комісії на демонстраційний матеріал, коротко пояснюючи його зміст, і на пропозиції, які подані у розділі 3 дипломної роботи.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного матеріалу: плакатів, роздаткового матеріалу (набору таблиць, графіків, діаграм, схем або відповідних слайдів). Головне призначення таких додатків – детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора, тому необхідно вчасно посилатися на відповідний матеріал, акцентувати на ньому увагу членів комісії. У разі використання слайдів треба переконатися у наявності проектора, екрана, можливості затемнення, доступних джерел електричного струму та пам'ятати про специфіку підготовки та застосовування цього методу презентації.

Захист роботи розпочинається з доповіді, в якій студент має розкрити:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;
- висновки з аналізу, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (рекомендується витратити не менше 70 % часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, випускник має відзначити: які його розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Після доповіді студент відповідає на питання членів ЕК та присутніх на захисті. Члени ЕК, присутні на захисті, можуть ставити студенту запитання з метою визначення рівня його спеціальної підготовки та ерудиції.

Далі зачитуються відгуки керівника і зовнішнього рецензента. Наприкінці студенту надається слово для відповіді на зауваження керівника і рецензента роботи. На зауваження рецензента випускник повинен дати аргументовану

відповідь. Після цього слово може надаватися науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи.

Під час захисту ведеться протокол засідання ЕК. Окремо відзначається думка членів ЕК про наукову та практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Загальний час захисту ДР не повинен перевищувати 10-12 хвилин у середньому на одного студента.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ЕК виносяться рішення і голова ЕК оголошує результати захисту ДР. У разі незгоди між членами ЕК думка голови є вирішальною. Рішення комісії оголошується її головою в той самий день.

Студенти, які не виконали ДР у встановлений термін, або одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з університету, отримуючи академічну довідку.

Після захисту ДР передається на зберігання в архів університету.

Дипломну роботу слід подавати у твердій обкладинці. На титульній сторінці повинні бути підписи студента та керівника роботи.

До ДР додається диск з електронним варіантом роботи який повинен бути підписаний (прізвище студента, назва теми ДР).

3.3. Критерії оцінювання ДР роботи

Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою, оцінку дипломної роботи визначає державна екзаменаційна комісія, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості ДР:

Змістовні аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження,
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;

- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки погляди;
- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації.

Основні умови одержання оцінки

Відмінно. Дипломна робота є бездоганною: має практичне значення, доповідь логічна і коротка, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ЕК правильні і стислі.

Добре. Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, недостатньо використані інформаційні матеріали організації-замовника, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ЕК в основному правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно. Тема ДР в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо, рецензія і відгуки містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення дипломної роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульована мета ДР. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибині. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не впливають, економічне обґрунтування неповне, Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстрації до захисту відсутні. Відповіді на запитання членів ЕК неточні або неповні.

Дипломна роботи до захисту не допускається, якщо: подана науковому керівникові на перевірку, або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, встановлених регламентом; написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по університету; виконана несамотійно; структура не відповідає вимогам; відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів; не оправлена у тверду палітурку, недбало оформлена, неякісно надрукована.

Додаток А**Взірець титульного аркушу магістерської роботи**

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра економічної кібернетики

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

**«Моделювання процесу збуту продукції
лісопромислового комплексу»**

Виконав(ла): студент(ка) 2-го курсу
групи ЕК-2М
спеціальності 051 Економіка
(Економічна кібернетика)
Ковалишин А.В.

Керівник: д.е.н., професор Блаженко О.Т.

Рецензент: к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів Гунда Д.В.

Додаток Б**Взірець індивідуального завдання**

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет **Економічний**

Кафедра **Економічної кібернетики**

Освітній рівень **Магістр**

Спеціальність **051 «Економіка (Економічна кібернетика)»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

ПІБ

“ ____ ” _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Ковалишину Андрію Вікторовичу

1. Тема роботи: «Моделювання процесу виробництва продукції лісопромислового комплексу», керівник роботи: Блаженко Оксана Теодорівна, доктор економічних наук, професор кафедри економічної кібернетики

затверджені Вченою радою економічного факультету від “ ____ ” _____ 20__ р. № ____.

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи – статистичні дані, наукові статті, монографії, матеріали конференції.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

- проаналізувати особливості діяльності підприємств лісопромислового комплексу;
- визначити проблеми управління виробництвом продукції лісопромислового комплексу;
- розробити багаторівневий комплекс задач управління виробництвом продукції ЛПК;
- розробити модель багатоетапної транспортно-виробничої задачі управління виробництвом продукції ЛПК;
- дослідити розв’язки багатоетапної транспортно-виробничої задачі;
- здійснити оптимізацію розміщення виробництв і визначення структури заготівлі лісосировини на підприємстві ЛПК;
- розробити модель розподілу лісопродукції і вибору технологій виробництва продукції ЛПК;
- здійснити реалізацію моделей планування і управління виробництвом продукції ЛПК;
- сформулювати конкретні висновки за предметом дослідження.

5. Перелік графічного матеріалу: робота ілюстрована таблицями, діаграмами і рисунками.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Завдання прийняв
1	Блаженко О.Т. професор кафедри економічної кібернетики		
2	Блаженко О.Т. професор кафедри економічної кібернетики		
3	Блаженко О.Т. професор кафедри економічної кібернетики		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретичні основи функціонування підприємств лісопромислового комплексу		
2	Розділ 2. Розроблення моделей управління виробництвом продукції лісопромислового комплексу		
3	Розділ 3. Прикладні аспекти моделювання процесу виробництва продукції лісопромислового комплексу		

Студент _____ Ковалишин А.В.

Керівник роботи _____ Блаженко О.Т.

Додаток В**Взірець форми відгуку наукового керівника****ВІДГУК****на дипломну роботу**

студента _____

(прізвище, ім'я)

на тему

(назва теми)

(Текст відгуку)

Загальна оцінка дипломної роботи та висновки щодо рекомендації до захисту в
ЕК.

Науковий керівник _____

(посада, місце роботи)

(підпис)_____
(ініціали, прізвище)

“ _____ ” 20__р.

*Додаток Д***Взірець форми зовнішньої рецензії****РЕЦЕНЗІЯ****на дипломну роботу**

студента економічного факультету Прикарпатського національного
університету ім. В. Стефаника

(прізвище, ініціали)

(назва теми)

1. Актуальність теми

2. Якість проведеного аналізу проблеми

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

4. Наявність недоліків

5. Загальний висновок і оцінка магістерської дипломної роботи

Рецензент _____

(посада)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(місце роботи)

Печатка

“ _____ ” _____ 20__ р.

(дата)

*Додаток Е***Взірець оформлення реферату****РЕФЕРАТ**

Дипломна робота містить ____ сторінок, _____ таблиць, _____ рисунків, список літератури з ____ найменувань, _____ додатків.

НАЗВА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Предметом дослідження є...

Об'єктом дослідження виступає...

Мета дипломної роботи полягає в ...

Завданнями роботи є ...

За результатами дослідження сформульовані...

Одержані результати можуть бути використані...

Рік виконання дипломної роботи ...

Рік захисту роботи...

Додаток Ж
Взірець змісту ДР

Моделювання стратегій сталого розвитку регіону

стор.

Вступ.....	
Розділ I. Теоретико-методологічні основи дослідження сталого розвитку економічних систем.....	
1.1. Теоретичні основи дослідження сталого розвитку економічних систем.....	
1.2. Аналіз підходів щодо моделювання сталого розвитку регіональних систем.....	
1.3. Системне моделювання регіональної економіки з позицій сталого розвитку.....	
Розділ II. Моделювання сталого розвитку регіону як соціально-економічної системи.....	
2.1. Характеристики та основні тенденції економічного розвитку регіону.....	
2.2. Моделювання механізмів оцінки впливу економічного зростання на формування сталого розвитку регіональних систем.....	
2.3. Розробка методів і моделей побудови сценаріїв сталого розвитку регіону.....	
Розділ III. Реалізація функції управління регіональними системами з позицій сталого розвитку.....	
3.1. Економіко-математична модель оптимізації стратегій.....	
3.2. Інформаційно-функціональна модель реалізації функціональних задач управління сталим розвитком.....	
3.3. Характеристика оптимальних стратегій розв'язків моделей оптимізації регіональних систем.....	
Висновки.....	
Література.....	
Додатки.....	

Додаток И

Взірець вступу ДР

ВСТУП

Актуальність теми. Регіон, як цілісне економічне утворення з наявним ресурсним потенціалом в деякій мірі визначає певну модель розвитку суспільства. Однією з таких моделей є сталий розвиток, як форма розвитку чи прогресу суспільства, яка задовольняє потреби сьогоденного покоління та не обмежує можливості майбутніх поколінь забезпечувати своє існування.

Проблема зміни характеру розвитку суспільства виникла у зв'язку з загрозою зникнення людини як біологічного виду. Людство усвідомило, що воно стоїть перед вибором – глобальна катастрофа, самознищення у випадку збереження принципів і тенденцій традиційного шляху або здійснення нової парадигми розвитку.

В методологічному аспекті дослідження даної проблеми виключає будь-які інтуїтивні підходи і вимагає розробки і використання сучасних методів моделювання для представлення вказаних взаємодій в математичних моделях, які забезпечені відповідною інформативною базою.

На даний час у вітчизняній та світовій науці проводяться певні розробки в сфері економіко-математичного моделювання розвитку регіональних систем, серед яких проблемам сталого розвитку регіонів присвячені роботи Адаменка О., Благуні І., Борщука Є., Братути О., Гейця В., Гурмана В., Долішнього М., Забродського В., Кізима М., Корольова О., Кучіна Б., Михасюка І., Раяцкаса Р., Рюміної Є., Сааті Т., Трегобчука В., Удовиченка В., Форрестера Дж. та ін.

Однак в більшості випадків автори моделей такого типу обмежуються створенням математичних моделей, не беручи до уваги процес наповнення їх реальною інформацією. Крім того, існуючі підходи до моделювання регіону потребують серйозних коректив при врахуванні принципів сталого розвитку.

У зв'язку з вище сказаним розробка концепції сталого розвитку регіону на основі використання математичних моделей та її практична реалізація на прикладі конкретного регіону є актуальною проблемою на сучасному етапі розвитку.

Мета і задачі дослідження полягають у розробці інструментарію для моделювання сталого розвитку на регіональному рівні..

У зв'язку з цим у дипломній роботі поставлені і вирішені такі задачі:

- розглянуто основні принципи та цілі сталого розвитку регіону як цілісної соціо-еколого-економічної системи;
- виявлено особливості формування економічних, соціальних та екологічних показників розвитку регіону (на прикладі Івано-Франківської області) та проведений аналіз існуючих підходів і методів щодо їх моделювання;
- розроблено соціо-еколого-економічну модель розвитку регіону;
- розроблено модель динаміки розвитку регіону;
- розроблено сценарії розвитку регіону, зокрема, сценарій сталого розвитку.

Об'єктом дослідження є економічні, соціальні та екологічні показники сталого розвитку регіону, джерела їх формування, напрямки, обсяг, динаміка та структура їх використання.

Предметом дослідження є комплекс економіко-математичних моделей визначення сталого розвитку регіону.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основами дипломної роботи є наукові праці вітчизняних і закордонних вчених у галузі основних макроекономічних (ВВП, обсяг промислової продукції, основні фонди, фондоемність виробництва), соціальних (чисельність населення, доходи і витрати населення, зайнятість та безробіття) та екологічних показників (рівень забрудненості навколишнього середовища, запаси природних ресурсів), економіко-математичного моделювання та прогнозування, зокрема, методів статистичного аналізу, економетричного прогнозування, сплайн-функцій, теорії нечітких множин та задач оптимального управління.

Інформаційну основу дослідження сформували первинні та кінцеві статистичні дані, опубліковані в періодичних виданнях, матеріали Івано-Франківського обласного управління статистики, відділів та управлінь Івано-Франківської облдержадміністрації, матеріали періодичних видань, науково-практичних конференцій, нормативні та довідкові матеріали.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в роботі розроблено прогнозну соціо-еколого-економічну модель розвитку регіону на основі методів статистичного аналізу та задач оптимального управління, яка відображає різноманітні аспекти концепції сталого розвитку на регіональному рівні та дозволяє сформулювати реальний, оптимізаційний та рекреаційний сценарії розвитку регіону.

Практичне значення отриманих результатів визначається тим, що теоретичні положення дипломної роботи доведені до конкретних пропозицій щодо вдосконалення концептуальних положень ефективної організації сталого розвитку регіону. Методологічні положення та результати дисертації впроваджені у головних управліннях економіки, промисловості і розвитку підприємництва Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 1374/01-116/260 від 27.10.2020).

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаної літератури, додатків. Вона викладена на 108 сторінках, ілюстрована 12 таблицями, 15 рисунками та 5 додатками. Список літератури включає 87 найменувань.

У вступі викладено актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, методи його проведення, наукову новизну і практичне значення отриманих результатів тощо.

У першому розділі “Теоретико-методологічні основи дослідження сталого розвитку економічних систем” розглянуто основні принципи сталого розвитку та доведено необхідність його дослідження на рівні регіону як цілісної соціо-еколого-економічної системи.

У другому розділі “Моделювання сталого розвитку регіону як соціально-економічної системи” висвітлено концептуальні механізми аналізу сучасного етапу розвитку регіону та динаміку його змін, інструментом реалізації яких є факторна модель розвитку та модель виробничої функції з використанням раціональних сплайнів.

У третьому розділі “Реалізація функції управління регіональними системами з позицій сталого розвитку” запропоновано динамічну соціо-еколого-економічну модель розвитку регіону. Визначено ієрархічну сукупність

показників, що описує економічну, природну та соціальну підсистеми на прикладі Івано-Франківської області. Проведено збір статистичної інформації, згідно розроблених методик, для Івано-Франківської області та виконано розрахунок всіх компонентів моделі. На основі зібраних даних виконано розрахунки для трьох сценаріїв розвитку Івано-Франківської області із застосуванням методів статистичного аналізу та задач оптимального управління.

Додаток М

Взірець висновків ДР

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі щодо моделювання сталого розвитку регіону. Аналіз теоретичних концепцій сталого розвитку дозволив зробити узагальнюючі висновки щодо вдосконалення методики, оцінки, врахування та ефективного управління соціально-економічним розвитком. Результати проведеного дослідження дають можливість зробити наступні висновки:

1. В ринкових умовах розвитку економіки актуальними є завдання розробки ефективних моделей прогнозування економічних процесів, включаючи прогнозування регіональної економіки з позицій сталого розвитку. Вирішення такого завдання вимагає використання науково-обґрунтованих методів моделювання, враховуючи нові, які були задіяні в інших галузях економіки. Тому нами запропоновано існуючу класифікацію методів прогнозування доповнити новими моделями, які б враховували не тільки кількісні, а й якісні чинники, що дасть змогу суттєво підвищити достовірність зроблених прогнозів.

2. На основі аналізу існуючих методів управління та цілей сталого розвитку регіону обґрунтовано та вдосконалено систему аналітичних показників об'єкту дослідження. При формуванні концепції сталого розвитку на регіональному рівні запропоновано використовувати систему індексів сталого розвитку, яка включає економічний, соціальний та екологічний блоки. Проведений аналіз підходів, механізмів формування та управління сталим розвитком дав змогу виокремити базові концепції, які можуть бути адаптовані до конкретного регіону. Внаслідок чого встановлено, що концепція сталого розвитку передбачає тісний взаємозв'язок та взаємовплив трьох виділених підсистем розвитку регіону.

3. Ефективність прийняття управлінських рішень для переходу до сталого розвитку в умовах трансформаційної економіки та нестабільної політичної ситуації в державі загалом та кожному регіоні зокрема залежить від гнучкості

системи стратегічного управління. Тому сформовано систему моделей сталого розвитку регіону, яка включає прогнозну соціо-еколого-економічну модель розвитку регіону, аналіз економічного зростання, факторний аналіз динаміки розвитку та аналіз сталого розвитку регіону в умовах нечіткої інформації. Реалізація такого комплексу моделей дозволила оцінити та спрогнозувати динамічні зміни внутрішніх та зовнішніх характеристик соціо-еколого-економічної моделі, на основі отриманих оцінок коригувати параметри моделей об'єкта, визначити керуючі зміни та вибрати найбільш ефективні напрямки розвитку економічної, соціальної та екологічної підсистем, що дозволило сформулювати сценарій сталого розвитку регіону.

4. Проведений в дослідженні аналіз динаміки з використанням апарату сплайнових виробничих функцій та факторного аналізу з агрегуванням змінних показав різний вплив праці, капіталу, рівня організації економічної системи, структури та відповідно вибраної стратегії розвитку на результати функціонування регіональної економіки. Маючи інструментарій апріорної оцінки прийняття управлінських рішень, можна імітувати різні сценарії розвитку, оцінювати їх наслідки та вибирати оптимальні варіанти розвитку регіону, як складної системи, в умовах нечіткої інформації.

5. Практичні результати проведених досліджень можуть бути використані в державних управлінських структурах роботи комісій; управлінні регіональних органів самоврядування, облдержадміністраціях, а також при розробці механізмів забезпечення сталого розвитку регіону в умовах трансформаційної економіки. Практичне застосування запропонованих в дослідженні результатів забезпечить оперативний аналіз інформації та ефективне регулювання сталого розвитку регіону.

Додаток Н

Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) детально подані на <http://lib.pu.if.ua> (<http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги (монографії, підручники, посібники)	
Один автор	Вітлінський В.В. Моделювання економіки: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. 408 с. Горбунова А.В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
Два автори	Волкова Н.А., Подвальна Н.Е. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник. Одеса, ОНЕУ, ротапринт, 2013. 267 с. Батракова Т.І., Калюжна Ю.В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. 536 с. Аванесова Н.Е., Марченко О.В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
Три автори	Комаров В.В., Світлична Г.О., Удальцова І.В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків, 2011. 312 с. Тирпак І.В., Тирпак В.І., Жуков С.А. Основи економіки та організації підприємництва: навч. посіб. К.: Кондор, 2011. 284 с. Денисенко М.П., Догмачов В.М., Кабанов В.Г. Кредитування та ризику: навчальний посібник. Київ, 2008. 213 с.

Чотири і більше авторів	Моделювання соціально-економічного розвитку територій: наук.-метод. розробка / С.М. Ромашко, І.З. Саврас, Р.Г. Селівестов, Р.В. Юринець. К. : НАДУ, 2013. 44 с. Економіка підприємства: навчальний посібник / Н.М. Колпаченко та ін. – Харків : Діса плюс, 2019. – 277 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядник(и)	Інформаційне законодавство України: науково-практичний коментар/ В.О. Горобцов [та ін.]; за ред. Ю.С.Шемшученка. К.: ТОВ Вид. «Юридична думка», 2006. 232 с. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. К. : НІСД, 2010. 288 с.
Автор (и) та перекладач(і)	Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / вступ. ст. Н. И. Панова; пер. с итал. М. М. Исаев. К.: Ин Юре, 2014. 240 с.
Без зазначення автора	Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. моногр. / за наук.ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.
Багатотомні видання	Літопис УПА. Торонто, Львів: Літопис УПА, 1977. Т. 2. 256 с. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Т.1. Харків: Право, 2010. 456 с. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: в 6 т. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. Харьков: Право, 2007. 536 с.
Інші видання	
Автореферати дисертацій	Буртняк І. Спектральні методи дослідження поведінки волатильності фондових ринків: Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. докт. економічних наук. Івано-Франківськ, 2019. 40 с.

Дисертації	Вініченко О.М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.
Архівні документи	Звіт про так звані національні збори українців у Львові від 30 червня 1941 р. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України). Ф. 3833. Оп. 1. Спр. 4. Арк. 1-5.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид.офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид.офіц. К.: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Бібліографічні покажчики	Українсько-польські стосунки періоду Другої світової війни у вітчизняній історіографії. Бібліографічний покажчик / уклад: О.Є. Лисенко, О.В. Марущенко. Київ – Івано-Франківськ, 2003. 124 с. Систематизований покажчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997– 2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.
Каталоги	Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.

Частина видання	
Частина книги	Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Вид. 5-те, стер. К.: Знання, 2006. С. 226 – 228.
Стаття з довідкового видання	Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Великий енциклопедичний юридичний словник. К.: Юрид. думка, 2007. С. 550. Гончаренко В. Д. Повне зібрання законів Російської імперії. Велика українська юридична енциклопедія. Харків: Право, 2016. С. 573–574.
Стаття з продовжуваного видання	Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. Вісник Національної академії правових наук України. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.
Стаття з періодичного видання (журнал, газета)	Юр'єва Н. Навчання рідної мови за творами Василя Сухомлинського. Палітра педагога. 2012. №5. С.5–10. Залуцький О.«Мелодії життя» Юрія Гіни. Українська музична газета. 2012. №3(85). С.3.
Рецензії	Драч О. О. [Рецензія]. <i>Український історичний журнал</i> , 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаТОР, 2015. 112 с.
Тези, доповідь	Стефанюк Г.В. Соціальне становище вчительства Галичини в роки нацистського «нового порядку». <i>Інтелігенція і влада: матеріали Шостої Всеукраїнської наукової конференції</i> (Одеса, 20–23 травня 2014 р.). Одеса: Астропринт, 2014. С. 233–235.
Нормативно-правові та інші юридичні акти, опубліковані в офіційних джерелах оприлюднення, в тому числі електронні ресурси	
	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с. Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. Освіта. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL:

	http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. <i>Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні</i> . Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).

Додаток II**Взірець довідки про впровадження результатів дослідження**

Івано-Франківська філія ЗАТ КБ «Приват Банк»

Екзаменаційній комісії

з присвоєння кваліфікації економіста за освітнім

рівнем магістра

за спеціальністю – 051 Економіка (Економічна кібернетика)

Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

ДОВІДКА

видана Солтисік Оксані Орестівні про те, що виконані нею розробки в процесі дипломного дослідження на тему: “Моделювання стратегій сталого розвитку регіону” використані у роботі кредитного відділу головних управлінь економіки, промисловості і розвитку підприємництва Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Директор

М.П.

Головний бухгалтер

Додаток Р

Взірець анотації до ДР

АНОТАЦІЯ

Верес М.І. Моделювання стратегій регіонального економічного розвитку.
– Рукопис.

Дипломна робота на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем магістра за спеціальністю – 051 Економіка (Економічна кібернетика). – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, 2020.

В роботі розглядається теоретико-методологічні положення та розробка науково-методичних основ і практичних рекомендацій щодо моделювання стратегій регіонального економічного розвитку. Проведено аналіз існуючих концептуальних підходів та математичних методів моделювання стратегії економічного розвитку регіону. Сформовано стратегічні цілі економічного розвитку регіону, реалізовано модель динамічного нормативу оцінювання стратегій економічного розвитку регіону, було розроблено альтернативні сценарії стратегії економічного розвитку регіону.

Ключові слова: регіон, регіональний розвиток, моделювання, стратегії розвитку.